

Műszaki fejlődésünkről

Az elmúlt hetekben ünneptük a szovjet-magyar műszaki-tudományos együttműködés aláírásának 25. évfordulóját. Iparunk, tudományunk életünk dinamikus fejlődésének eredményét bizonyítja többek között az is, hogy a műszaki-tudományos együttműködés a Szovjetunióval kölcsönössé vált. Természetes az is, hogy hazánk méretei és adottságai következtében nem vállalkozhat arra, hogy mindazon feladatokat önállóan oldja meg, amelyeket az ország termelési potenciálja, műszaki színvonalának emelése megkíván. Ezt csak a baráti országokkal és elsősorban a Szovjetunióval való együttműködés keretében tudjuk megoldani.

1.

A KGST komplex program a szocialista országok műszaki-tudományos kapcsolatainak elmélyítésére a lehetőségeinket újabb módszerekkel, az együttműködés formáinak bővítésével, kiszélesítésével gazdagította. Rajtunk múlik, hogy a lehetőségeket milyen mértékben hasznosítjuk tudományunk életünk szűkös kapacitásának eredményesebb kiaknázása érdekében. Tőlünk függ az is, hogy feladataink megoldására a Szovjetunió hasonló profilú intézményeivel és szerveivel a munkamegosztáson alapuló kapcsolatainkat milyen gyors ütemben fejlesztjük tovább. Az együttműködés „hágyományos” formái többnyire a tapasztalatcserében, műszaki tájékoztatásban, szakemberek tanulmányútjában, licenc és egyéb dokumentációk térítésmentes átadásában jutottak kifejezésre. Gyorsabb fejlődésünk érdekében e formák fenntartása mellett új utak is járhatók. Ilyenek: egyes, számunkra fontos problémák együttes tervezésében és kidolgozásában, a műszaki és tudományos kutatások koordinálásában, munkamegosztáson alapuló történő közös kidolgozásában, tudományos káderek képzésében, találmányok és licencok közös vásárlásában és egyéb, sok más módon megvalósítható együttműködés.

Ez az együttműködés a magyar tudományos-műszaki fejlesztésre meghatározó, ha figyelembe vesszük, hogy a Szovjetunió szocialista gazdasági rendszerében a tudományos-műszaki haladás az állami politika része, a tudomány és a technika fejlesztési tervei pedig szerves alkatrezései a társadalmi-gazdaságfejlesztés szocialista irányításrendszerének.

Az ország tudományos-műszaki fejlesztésének tervezésével szemben támasztott fő követelmény az, hogy a fejlődés egységének biztosítása érdekében össze lehessen kapcsolni a tudományos-műszaki haladást a szocialista társadalom társadalmi és gazdasági fejlődésével.

2.

Az elmúlt 30 évben lépcsőrelépésre emelkedett a technikai-anyagi bázis, vele együtt fejlődött a korszerű technika, a szakosított munkamegosztáson alapuló ipar és mezőgazdaság. A Szovjetunióból kapott nyersanyagból a hazai bauxitot felépítke a nehézipar fellegráirai Miskolc, Ózd, Dunaújváros, Csepel, Ajka térségében. Fejlődött szakosított iparunk és könnyűiparunk. A vásárolt és hazai gyártmányú automata gépsorokkal emelkedett a termelékenység, korszerűsödtek gyártmányaink. A szocialista mezőgazdaság termelési átlagai

emelkedtek a gépesítés, a kemizálás alkalmazásával. A szakosított állattenyésztő-telepek már külföldre is szállítják a tokehúst, és a magyar húsipar termékeit. A bőripar, bútorigar, textilipar utóbbi évekbeni rekonstrukciói mennyiségi-minőségi változásokat hoztak a termelésben. A hazai szénhidrogéntermelés emelkedésével, a szocialista import növelésével, átalakult hazánk energiastruktúrája. Ma már a kőolaj és földgáz energiaellátásunk 52–53 százalékát teszi ki. Ez a dieseleltetés, a mezőgazdaság gépesítése mellett az életszínvonal emelésének is fontos eszköze. A földgáz a fűtőenergia mellett fejlődő vegyiparunk fontos alapanyaga (PVC, műtrágya stb.).

Az 1960-as évek végén gazdasági rendszerünk reformja újabb fellendülést hozott. Társadalompolitikai céljaink megvalósításának alapvető feltétele a dinamikus gazdasági fejlődés, a gazdálkodás hatékonyságának fokozása. A hatvanas évek végén lényegében lezárult hazánkban az extenzív gazdasági fejlődés szakasza, népgazdaságunk az intenzív fejlődés útjára lépett. Ez a fejlődésnek magasabb szintjét jelenti — a termelés mennyiségi növelése mellett — előtérbe helyezi a termelési tényezőket, a termelőerők minőségét fejlesztését. A X. pártkongresszus ezért a gazdasági építőmunkában azt a feladatot tűzte ki, hogy a IV. ötéves tervidőszakban a nemzeti jövedelem növekedését a társadalmi termelés hatékonyságának erőteljesebb javításával, szerkezetének további korszerűsítésével, a termelékenység fokozott emelésével, a műszaki fejlesztés meggyorsításával kell megvalósítani.

3.

A feladat megoldásában jelentős az ipar szerepe. Egyrészt mert az ipar a népgazdaságban meghatározó: a nemzeti jövedelem 44 százalékát termeli meg, a keresők 36 százalékát foglalkoztatja, az összes állásalkalmazott 43 százalékát működteti és a népgazdaság exportjának 87 százalékát adja. Másrészt termelésével, termelőerőinek színvonalával döntően befolyásolja a többi népgazdasági ág műszaki színvonalát, alkalmazott termelési módszereit, teljesítőképességét.

Az ipar fejlődésének irányában érvényesülnék adottságaink, a nemzetközi tendenciák és távlati céljaink. Ezek jegyében fejlesztjük az energiastruktúrát, az alumíniumipart, a közúti járművek és szállítóeszközök gyártását, a kőolajtermékek vegyipari feldolgozását, a számítástechnikát, a könnyűipar egyes ágazatait és az élelmiszeripart. Megkülönböztetett figyelmet fordítunk a népgazdaság és az ipar egészének fejlődése szempontjából fontos nagyvállalatok gazdálkodására. Az ipar fejlődését a hatékonyság javulására alapozzuk. Erre irányul a gazdaságtalan termelés visszaszorítása, a munka- és üzemszerűsítés fejlesztése, a kapacitások kihasználásának javítása, a termékek, a minőségi színvonalának emelése, a műszaki fejlődés meggyorsítása, a nemzetközi együttműködés fejlesztése, a gépesítés fokozása a beruházások hatékonyságának növelése.

A felszabadulás előtt Csongrád megyében főleg a helyi lakosság igényeit kielégítő kisipar, kézműipar fejlődött, gyáripari üzemek többnyire a helyi mezőgazdasági termékek feldolgozására létesültek (pl. kendergyártás). Az első hároméves terv végére a célkitűzéseknek megfelelően az ipari termelés az 1938-as színvonalat jelentős mértékben meghaladta, és megkezdődött

megyénkben is a szocialista tulajdonviszonyok megteremtése.

Az első ötéves tervben a nehézipar — természeti feltételekkel nem számoló — feszített ütemű fejlesztése a könnyű- és élelmiszeripari adottságokkal rendelkező Csongrád megyében az iparfejlesztés mérséklődését eredményezte. A problémák ellenére is a tervidőszak alatt növekedett a termelés, emelkedett a foglalkoztatottság. A második ötéves terv végére hajtatás felbeszélte az ellenforradalom, mely megyénkben is jelentős károkat okozott. A második ötéves tervben az elkövetett gazdaságpolitikai hiányosságok, és az ellenforradalom által okozott károk felszámolása mellett jelentősen emelkedett a termelés, növekedett az iparban foglalkoztatottak létszáma.

A VII. pártkongresszus az ipar területi elhelyezkedésének megváltoztatására, az Alföld és Szeged fokozott iparosítására hozott határozata végrehajtásának eredményeként Csongrád megye a II. ötéves tervben ipari jellegű megyévé vált. Számos új nehézipari ágazat honosodott meg, de a nehézipar gyorsabb ütemű fejlődése még nem vezetett a megye könnyű- és élelmiszeripari jellegének számottevő módosulásához. A III. ötéves tervben megyénk iparának termelése az országos átlagot meghaladó mértékben növekedett. Az iparon belül legnagyobb mértékben a nehézipar, azon belül az olajbányászati fejlődött és a nehézipar a megye vezető iparágai közé zárkozott fel.

A megye iparában foglalkoztatottak létszáma lényegében 1968-ban már elérte a jelenlegi szintet, és ezt követően a többlettermelést már a termelékenység növekedése eredményezte. Az egy foglalkoztatottra jutó termelés 1952 évhez viszonyítva 1960-ig mindössze 6 százalékkal, 1970-ig viszont 70 százalékkal emelkedett. Jellemző meggyeinkre, hogy a lakosság száma, az aktív keresők száma, és az aktív keresők részaránya sem változott na-

gyobb mértékben. Jellemző meggyeinkre az is, hogy bár állandóan csökken a mezőgazdaságban foglalkoztatottak létszáma, és emelkedik az ipari dolgozók létszáma, a foglalkoztatottnak az egyes népgazdasági ágazatok közötti megoszlása még mindig nem mutatott kedvező képet. Az iparban dolgozók országosnál alacsonyabb és a mezőgazdaságban dolgozók országosnál magasabb részaránya a megye sajátos mezőgazdasági, jellege, a mezőgazdaság gépesítésének jelenlegi foka és termelészerkezete indokolja. Jelentős változtatást csak a mezőgazdaság gyorsabb ütemű gépesítése útján lehetne elérni.

Az iparon belül jelentős mértékben növekedett a nehéziparban foglalkoztatottak létszáma, és részaránya is. A könnyűiparban foglalkoztatottak létszámának növekedése mellett részarányuk az iparban foglalkoztatottak számához viszonyítva csökkent.

4.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy megyénk ipara a felszabadulás óta jelentős fejlődésen ment keresztül, melynek eredményeként már az iparilag fejlettebb megyék közé tartozik. A megyében 103 ipari vállalat, üzem, szövetkezet működik, amelyeknek nagy része Szegedre koncentrálódik.

Az ipari foglalkoztatottaknak létszámából 53,4 százalék Szegeden, 38,9 százalék a megye többi városaiban és 7,7 százalék a községekben dolgozik. A rekonstrukciók, a korszerű technológia alkalmazása mellett a beruházások jelentik a legnagyobb előrehaladást. A beruházások jelentős hányada a IV. ötéves tervidőszakban is az ipar, és az építőipar fejlesztését szolgálta. Az iparban a beruházások döntő hányada — az évek óta tartó kőolajbányászati és építőanyag-ipari beruházások folytán — a nehéziparba irányul.

JURATOVICS ALADÁR
olajmérnök,
országgyűlési képviselő

Kisiparosok társadalmi munkája

A XI. pártkongresszus és hazánk felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére a Szegeden és a szegedi járásban dolgozó kisiparosok is társadalmi munkát ajánlottak fel. Vállalta 197 kisiparos, hogy 4264 órában 130 ezer forint értékű társadalmi munkát végezzenek. Már eddig is teljesítették vállalásaikat. November elejéig 4983 órában, 144 ezer forint értékben festettek, építettek, szereltek, átalakítottak. Korábban a községi és a kerületi tanácsi szervekkel, valamint a népfrentbizottságokkal a KIOSZ vezetői megbeszéltek, hogy milyen területeken kell a segítő kéz így vették számba az igényeket, valamint a lehetőségeket is.

A község kisiparosai Bakson sportpályát, öltözőt, szertárát, fürdőt építettek. Részük iskolát, óvodát javítottak, festettek, Tiszaszigeten rendbe hozták a művelődési házat. Algyón a kézilabdapályára villanyt szereltek, így este világítás mellett játszhatnak a fiatalok. Újszentivánon az orvosi rendelőt újalakították, Balástyán és Forráskúton a diákotthonba, illetve a művelődési házba központi fűtést szereltek be. Rúzsán pedig gázpalacktároló telepet építettek.

Szegeden a szociális otthonok felújítása igen fontos feladat volt. Az erőforrások

tudvalevőleg korlátozottak és nagy segítség, hogy a kisiparosok felajánlották, társadalmi munkában felajánlják az erősen leromlott épületeket. Az Acél utcai szociális otthonot kifestették, öltözőt, műhelyt, raktárt építettek. A Mátyás téri otthonot belülről fával burkolják, ezzel is akadályozva a falak további romlását. A Vám téri öregek napközi otthonába bevezették a vizet, átalakítást végeztek, s kifestették a helyiségeket. Alsóvárosban fűtődobozt cserélték. Ezenkívül az óvodákban, iskolákban is dolgoztak. Az egyik szegedi kisiparos a Hajnóczy utcai óvodának több ezer forint értékű játékokat készített. Több helyen festettek, és — mint Hatyastelepen — átalakítási munkákat végeztek.

A vállalkozók és a munkából kiderül, hogy az üzemek dolgozóhoz hasonlóan a kisiparosok is eredményesen bekapcsolódtak a lakóterület fejlesztésében indított kongresszusi és felszabadulási munkaversenybe. Igen jó hatása volt annak is, hogy a társadalmi munkát szervező bizottságok elsősorban azokat a feladatokat vették számításba, amelyeknek elvégzése minden szempontból indokolt és a lakosságnak nagyon hasznos.

Épül a BAM

Kijelölték a keleti szakaszt

Nyugat-Szibéria és az szovjet Távolsági-Keleti hatalmas térségben épül a világ egyik leghosszabb új vasútvonala — a Bajkál-Amur. A 3200 kilométerre tervezett vasúti átszeli majd az Irkutszki területet, Burját földet, az

Amur-vidéket és a Habarovszki területet.

A szakemberek már befejezték a keleti szakasz pontos kijelölését, amely Berjovoj falutól az Amur menti Komszomolszk mellett haladva, Szanah-kiterőig tart. A vasútvonal első építési helikopterek és terepjárók érkeztek a helyszínre. Ahhoz, hogy a szintezőkkel, teodolitokkal, mérőlecekkel és rudakkal „közlekedni” tudjanak a vasúti sínek lefektetésére kijelölt terepen, az építőknek először ösvényeket kellett vágniuk. Több helyen meredek lejtőkön kapaszkodtak fel, vagy patakokon gázoltak át. A rövid pihenőkön a „honfoglalók” horgásztak, vagy gombát szedtek. Esténként pedig a tábornok mellett történetek, mesék, dalok követték egymást.

Réggel ismét útnak indultak, átkeltek a bővíző Amguny-folyón, hogy tovább kutassák a vasútvonal építésére legoptimálisabb helyeket. A BAM keleti szakaszán a Habarovszki Műszaki Egyetem és a Vasútmérnöki Főiskola számos hallgatója dolgozik. (APN—KS)

Mennyi jutalmat kaphat a dolgozó nyugdíjas?

Nyugdíjasként évi 840 órában kereten belül dolgozik K. F. szegedi olvasónk. Munkahelyén közölték vele, hogy teljesítményével elégedettek, ezért nagyobb összegű jutalmat szeretnének adni részére, de azért nem lehet, mert a rendelkezések szerint csak évi 500 forint jutalom fizethető. Szeretné tudni, hogy a dolgozó nyugdíjas csak évi 500 forintig terjedő jutalomban részesülhet-e?

A vállalat tévesen tájékoztatta. A rendelkezések szerint a nyugdíjasok más-más területen dolgozhatnak, és ennek megfelelően a jutalmazási összeg is változik.

A rendelkezések szerint a munkahelytől függően évi 840, illetve 1260 órát dolgozhatnak a keresetüktől függetlenül. Ezeken a területeken a nyugdíjasok minden megszorítás nélkül jutalomban részesülhetnek. Itt csak az órákeret a fontos, hogy azt ne lépjük túl. 1974. szeptem-

ber 1-től azok a nyugdíjasok, akiknek a nyugdíjuk a havi 50 forintos kiegészítéssel együtt a havi 880 forintot nem haladja meg, korlátozás nélkül dolgozhatnak, illetve kereshetnek. Ebbe a kategóriába tartozó nyugdíjasok korlátozás nélkül részesülhetnek jutalomban is.

Más a helyzet a bedolgozó munkakörben foglalkoztatott

nyugdíjasoknál. Itt a havi nyugdíjuk összege a 880 forintot meghaladja és évi 500 forintos jutalomban részesülhet a nyugdíj mellett.

A nem munkaviszonyban, hanem egyéb jogviszonyban dolgozó nyugdíjas évi 9000 forintos keresete mellett szintén korlátozás nélkül kaphat jutalmat.

Dr. V. M.

Veszélyes pincerendszer húzódik Eger alatt

Szilágyi Lajos építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes vezetésével kormánybizottság alakult, hogy megfelelő tervekkel és kellő anyagi fedezettel elhárítsák azt a veszélyt, amelyet az Eger alatt meghúzódó pincerendszer okoz.

A város belterületének mintegy egyenegyed része alatt 86 kilométer hosszúságú, török időkbeli pincerendszer húzódik, s a folyosók több helyen három-négy szintes mélységben keresztezik egymást. A szak-

emberek 30 kilométernyi szakaszt életveszélyesnek nyilvánítottak. Ezeket a helyeken egymást érik a beomlások, eddig már 33 épületből kellett kiköltöztetni a lakókat, s veszélybe kerültek már utak, terrek, sőt a vasútvonal egy szakasza is. Az életveszélyes szakasz megerősítésére, tíz esztendőre, 300 millió forintba lenne szükség. A most megalakult kormánybizottság gondoskodik az országos segítségről. (MTI)